

Stichting Koninklijk Concertgebouworkest

De raad heeft op 3 juli 2024 geadviseerd het Koninklijk Concertgebouworkest een subsidiebedrag onder aanvullende voorwaarde(n) toe te kennen. De minister heeft dit advies overgenomen. In zijn subsidiebeschikking van 17 september 2024 heeft hij de instelling verzocht een toelichting aan te leveren op haar artistieke plannen, waarin zij tenminste duidelijkheid geeft over haar internationale beleid en ambities, en waarin zij de internationale concertpodia benoemt waar het orkest zal optreden. Naar aanleiding hiervan vraagt de minister de raad een aanvullend advies omtrent de toekenning van een toeslag op de subsidie van 10 procent op basis van artikel 3.21, lid 2 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid. Deze toeslag is speciaal bedoeld voor een instelling die zich internationaal onderscheidt door een excellent uitvoeringsniveau en zich profileert op de relevante internationale concertpodia.

In voorliggend advies beoordeelt de raad of de instelling aan deze voorwaarde heeft voldaan. Voor het overige handhaaft hij zijn beoordeling van 3 juli 2024.

Conclusie

De Raad voor Cultuur is van oordeel dat Stichting Koninklijk Concertgebouworkest met haar aangepaste plan aan de gestelde voorwaarde heeft voldaan.

Beoordeling

Het Koninklijk Concertgebouworkest geeft in zijn aanvullende plan een heldere toelichting op zijn internationale praktijk en beleid. Het licht duidelijk toe op grond waarvan wordt besloten in welke landen, zalen en festivals wordt gespeeld en welke afwegingen op het vlak van financiën, efficiëntie en duurzaamheid hierbij worden gemaakt. Een aantal reeds bestaande verbintenissen wordt in de periode 2025 – 2028 gecontinueerd; daarnaast deelt het orkest enkele nieuwe plannen. Het orkest licht zijn internationale beleid toe tegen de achtergrond van het bredere beleid van het orkest om de praktijk rond symfonische muziek verder te ontwikkelen in en rond de stad Amsterdam, waarbij belangrijke excellente internationale solisten, dirigenten en musici worden betrokken en nieuwe artistieke wegen worden verkend.

Artistiek-inhoudelijke kwaliteit

De internationale programmering van het Koninklijk Concertgebouw maakt met zo'n dertig concertactiviteiten per jaar een kwart uit van de totaalprogrammering van het orkest. Het orkest wil internationaal optreden als ambassadeur en boegbeeld van de Nederlandse cultuur-

en muzieksector. Het kiest daarbij bewust voor een aantal landen, zalen en festivals met een rijke symfonische traditie, omdat er bijvoorbeeld een prestigieus ‘huisorkest’ met een geïnteresseerd publiek aanwezig is. Op deze plekken wil het orkest een regelmatige aanwezigheid verzekeren in bij voorkeur de meest aansprekende concertseries. Ook streeft het in toenemende mate naar het verkrijgen van *residencies*, waarbij het in dezelfde stad meerdere concerten achter elkaar kan realiseren. Dit beperkt het aantal reisbewegingen en maakt een grotere verdieping mogelijk voor het publiek. Profilering gaat in de internationale orkestplanning vóór volume, wat de raad aansprekend vindt.

De betreffende landen en festivals worden in de aanvraag duidelijk benoemd, waarbij ook een nieuwe rol als hoofdbespeler van het Osterfestival Baden Baden wordt aangekondigd per voorjaar 2026. De reputatie van de meeste genoemde concertzalen en festivals staat buiten kijf. Daarnaast worden minder bekende bestemmingen verkend waar het orkest een potentieel interessante marktontwikkeling waarneemt; zo bleek bijvoorbeeld Zuid-Korea de afgelopen vijftien jaar een belangrijker afzetmarkt dan China en wil het orkest in de periode 2025 – 2028 minimaal twee tournees realiseren in Spanje.

De gegeven toelichting geeft de raad een goede basis om de internationale koers van het orkest in de periode 2025 – 2028 te volgen. Een vraag die de raad het orkest nog wil meegeven, is in hoeverre het orkest gelegenheid ziet om vanuit zijn ambassadeursrol ook specifiek werk van Nederlandse componisten en Nederlandse solisten naar de toonaangevende internationale podia te brengen, op het hoofdpodium of in de randprogrammering. Het orkest zet in de periode 2025 – 2028 nadrukkelijker in op opdrachtcomposities, voor de helft van vrouwelijke componisten; de raad vraagt zich af in hoeverre deze, waar het werk van Nederlandse componisten betreft, ook internationaal kunnen worden uitgevoerd. De raad is geïnteresseerd hier in de periode 2025 – 2028 meer over te horen, bijvoorbeeld via de jaarverslagen.

Bedrijfsmatige gezondheid

Het orkest licht in zijn aanvullende plan tevens duidelijk toe hoe de inkomsten uit buitenlandse concerten bijdragen aan de instandhouding van het orkest en aan de financiële toegankelijkheid van zijn concerten in Nederland. Vanwege toenemende financiële uitdagingen is het laatste decennium de druk op optimalisatie van het concert- en tourschema toegenomen. Daarmee is ook meer nadruk komen te liggen op de rentabiliteit van de buitenlandinspanning. Er wordt door het orkest voor gewaakt dat tournees minimaal kostendekkend of met een positief saldo worden gerealiseerd.

Conclusie

Het orkest toont volgens de raad in zijn aanvullende plan overtuigend aan hoe de gevraagde toeslag voor internationale excellentie van 10 procent op het subsidiebedrag de ambassadeursfunctie en de internationale excellentie van het orkest helpt mogelijk te maken. De raad adviseert daarom de toeslag aan het orkest toe te kennen.